

TRABANTOVY TOULKY KNIHOU

průvodce na čtenářskou cestu
Bibli (nejen) pro prvočtenáře

ČÁST 5.
(KAPITOLY 281- 350)

Ezd 11 – Mal 3,24

Jan Vojvodík

(jak jsem je sedm let pro radost
psal jako svůj blog na:
toulkyknihou.wordpress.com
pod jménem Trabant)

TRABANTOVY TOULKY

KNIHOU – část 5.

Průvodce na čtenářskou cestu Biblií
(nejen) pro prvočtenáře

Část 5. (kapitoly 281 - 350)

Neh 1 – Mal 3,24

Jan Vojvodík

(jak jsem je sedm let pro radost psal jako svůj blog na
toulkyknihou.wordpress.com pod jménem Trabant)

281. O ZTRÁTĚ PRO ZISK A OBNOVĚ PROTI KOROZI (Neh 1,1-2,10 a Neh 2,11-2,20)

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLY 1 a 2,1-10 (STARÝ ZÁKON)

Ne všichni, kdo z Babylóna zpět domů v těch letech návratů neodešli, zůstávali v Babylóně proto, že se tam cítili doma. Některé drželo v zemi dobré zaměstnání, které upřednostnili před návratem. V srdci zůstali Judejci, i když existenčně vsadili na Babylón. A judský Bůh o nich věděl, judský Bůh je dál volal domů, do služby.

Vysoký babylónský úředník, královský číšník Nehemjáš, syn judských rodičů přesídlených králem Nebúkadnesarem do Babylóna se dostává do kontaktu se zprávou o neutěšené situaci v Judsku – o Jeruzalému s poboženými hradbami, neschopném se dlouhodobě udržet. Nehemjáš si uvědomuje, že jde o hlavní město jeho lidu, že jde o jeho lid, že jde o lid jeho Boha. Že k němu patří a je s ním spjatý, i když on, Nehemjáš, je v Babylóně, kde vyrostl a kde dělá kariéru. Nehemjáš je zasažen, otřesen, uvědomuje si svůj díl zodpovědnosti. V situaci Jeruzaléma vidí výzvu pro sebe.

Všechny velké změny v životě začínají tím, že nějaký

problém uchopím jako výzvu. Mnozí z čtenářů této starozákonní knihy ve 21. století dělají kariéru nebo se protloukají životem v tom v Babylóně, kde vyrostli, i když se to město, ve kterém právě žijí, jmenuje třeba Praha nebo Golčův Jeníkov a ne Babylón. Žijí pro sebe, pro své blízké, realizují se, budují, tvoří, fungují. V Nehemjášově příběhu si mohou uvědomit, že jsou sice součástí tohoto moderního světa a společnosti, ale skutečně patří jinam – k těm, které volá Nehemjášův Bůh domů, které volá do služby. Nemusí chodit do Jeruzaléma, stačí zůstat v Praze či Golčově Jeníkově a ve svém životě postavit hradby proti zapomínání na to, kam patřím, proti pověře, která ve mně utlouká důvěru vůči mému a Nehemjášovu Bohu, proti „mít“, které mi brání „být“, proti soustředění se na sebe, proti braní se vážně. Když si to volání Nehemjášova Boha čtenář uvědomí, možná najde odvahu sbalit dosavadní život do batohu na zádech a jít v tom svém městě či městečku hledat stejně smýšlející lidi, obnovující hradby pro Nehemjášova Boha. Odvahu vystoupit z řady, odvahu vyskočit z centrifugy, roztáčené Hadem do šílených obrátek jen proto, abychom zapomněli.

Když Nehemjáš vstává od modlitby, není už Babylónan, je Judejec. Jde domů. Nejde s prázdnýma rukama. V Babylóně dělal kariéru, má postavení, konexe, zkušenosti. Ví, jak věci ve světě chodí. Všechno to vsadí do hry pro judského Boha, pro jeruzalémské hradby. Všechno to prohraje pro Babylón,

pro sebe, pro to, co v jeho životě bylo dosud, aby to získal pro Judsko, pro to, co teprve bude. A do země svých rodičů, do nejistoty slibující ohrožené země svého lidu se ten exulant Nehemjáš, který za sebou nechal kariéru, zajištěnost a dobré bydlo, nevrací s prázdnou. Má s sebou všechno to, co se naučil – a co svým vlivem získal. Má kompetence, má poukázky na materiál, má vojenský doprovod. Všechno, co měl, vsadil na judského Boha. A teď to všechno nese s sebou těm, kteří drží pozice na trvale ohrožené a téměř ztracené vartě.

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLA 2, verše 11 - 20 (STARÝ ZÁKON)

Po příchodu do Jeruzaléma se Nehemjáš seznamuje se situací na místě a prověřuje stav městského opevnění. Hradby nachází skutečně pobořené, městské brány zničené a vypálené. Stav města je neutěšený, jeho vnější bezpečnost není zajištěna. Na základě svého seznámení se skutečným stavem se Nehemjáš prohlašuje jako vyslanec vybavený kompetencemi k opravě a vyzývá vedení města ke spolupráci na zajištění bezpečnosti města, opravě hradeb. Velká stavební obnova může začít.

Proti zvýšení jeruzalémské bezpečnosti a obnovení

významu města se staví dosavadní honorace, předáci, kteří si před návratem babylónských propuštěnců zvykli na cizí nadvládu, smísili se s přistěhovalci, které do Judska ze severu přesídlil král Nebúkadnesar a s judskými sousedy. Nehemjáš je odděluje jasně stanovenou hranicí od navrátilců opravujících město. My jsme domácí, i když přicházíme, vy jste hosté, i když jste tu byli před námi – ať to je pro adresáty tohoto sdělení jakkoliv nepřijatelné.

Knihu Nehemjáš se dnešnímu čtenáři rozhodně vyplatí číst ne jako historickou novelu, ale jako aktuální text do situace jeho vlastního života. V předchozím textu tohoto oddílu Toulek Knihou, v té první jedenapůlté kapitole o něco výše jsme si ukázali, že možná i nás, právě mne a právě tebe, volá Nehemjášův Bůh z Babylóna do Jeruzaléma, od kariéry do služby. Že možná právě já a právě ty máš tam doma v Praze, Golčově Jeníkově či Kardašově Řečici, na místě kde žiješ, ve svém vlastním životě rozvaleny a pobořeny hradby proti pověře, nevěře a zpronevěře, hradby bránící tvou důvěru spoléhající na Nehemjášova Boha, proti erozi všednosti, proti korozi zvyku, proti útokům nepřátel i proti dobře míněným a narůžovo nalakovaným beranidlům těch, kdo to s námi myslí dobře, ale sami nevědí, čím jsou a kdo je Nehemjášův Bůh. A když tu historickou novelu přiložíš ke svému životu jako podkladovému rastru, když se podíváš na svůj život jejími řádky, možná zjistíš, že potřebuješ provést obhlídku hradeb,

definici škod, identifikaci rizik – a pak se rozhodnout pro obnovu, která sice něco stojí, ale hlavně stojí za to. A pak – pak přijde odpor okolí – z míst, ze kterých jej čekáš a možná i z míst nečekaných. Až odpor přijde, nezapomeň, že s tebou je Nehemjášův Bůh.

Těším se na vás příště!

Váš Trabant

282. O OHROŽUJÍCÍM PARAMETRU A PENĚŽENKÁCH PROTI SHLUKŮM (Neh 3-4 a Neh 5)

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLY 3 a 4 (STARÝ ZÁKON)

Práce na obnově jeruzalémských hradeb je určována dvěma základními parametry: všeobecným zapojením a trvalým ohrožením. Obnova musí být provedena rychle – a tak se na stavbě sejdou Judejci všech společenských vrstev. Vedle sebe stavějí lidé nejrůznějšího postavení, mladí i staří, majetní i nemajetní, řemeslníci, obchodníci i kněží, muži i – což není obvyklé – ženy. Jeruzalémské hradby jsou věcí a zájmem všech, kdo jimi v tom náhle cizím území potřebují obklopit svou existenci, kdo potřebují postavit je mezi sebe a zbytek světa, aby mohli přežít navzdory své náboženské odlišnosti. A tak se staví – najednou po celém obvodu města, rychle, efektivně. A to vyvolá, jak jinak, odpor.

Všude za zády stavitelů hradeb je nepřátelské území – jen ten Jeruzalém je skutečně jejich. Ze všech stran na ně může udeřit nepřítel, čerstvý domorodec, který si nepřizná, že je „naplavenina“, že skuteční domorodci (i když žili nějaký v cizině) jsou ti, kdo opravují hradby. Jakmile se i ty, čtenář ve

21. století, pustíš do opravy hradeb svého vztahu s Bohem, jakmile začneš stavět na důvěře Bohu, vždycky se najde dost sanbalatů a tóbijášů, schopných lecčeho. Liška, tehdy nábožensky vnímané zvíře, považované v tamějším regionu za součást podsvětí, uvozuje, ke komu Sanbalat s Tóbijášem skutečně patří – k těm, kdo odpor proti stavbě hradeb vedou ne proti navrátilcům, ale proti Bohu, místo Hada, za Hada a pro Hada.

Lid opravující hradby s tím musí počítat – a musí se připravit, musí snížit riziko, protože jde o hodně – hotová hradba znamená možnost náboženského přežití, nesplynutí s davem, nerozpuštění se v okolní populaci. A tak, i za tu cenu, že se oprava zbrzdí, jedni opravují a druhí hlídají a všichni jsou připraveni bránit své město, svou existenci a dílo, které jim roste pod rukama.

Tehdy či dnes, pořád je to stejné – náboženská odlišnost, která rozlišuje mezi Bohem a Hadem, není trendy, moc se nenosí, na první pohled bije do očí. Žít s Bohem znamená nežít Hadovi – a to je tehdy i dnes zvnějšku vidět. Vztah s Bohem se vzápětí stává terčem útoků, protože pro Hada znamená ohrožení – že ztrácí vás, ještě neznámá, že kvůli vám dobrovolně ztratí další stoupence. Vztah s Bohem potřebuje hradby, které naše oči a uši otevřou z vnitřní strany vůči Bohu a z té vnější zavřou vůči Hadovi. Ty naše hradby nejsou z kamene, ale z rozhodnutí a nestojí v zemi, ale

v čase. A podléhají erozi – denně je dobré je projít, opravit, na exponovaných místech přistavět. Sanbalati a tóbijášové čekají na to, až přestaneme rozlišovat.

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLA 5 (STARÝ ZÁKON)

Ačkoliv zvenčí viděno představují stavitelé hradeb jednotnou skupinu, v níž majetný i nemajetný staví vedle sebe, ve skutečnosti mnohé z nich společné ohrožení a společné dílo přivedlo jen k tomu, že jsou vedle sebe, ne k tomu, že jsou spolu. Rozdíly majetku a postavení nezmizely – a zatímco jedni si mohou dovolit investovat čas do oprav hradeb bez existenčního rizika, jiní se kvůli investovanému času zadlužují, protože jim ten čas zoufale chybí jinde – v existenčním zajištění. Majetkové přehrady nepadly, na hradbách nepracuje sjednocený lid, ale jednotlivé rodiny. Ta i ona rodina koná na hradbách velké dílo, ale kde jedna za to platí námahou a nepohodlím, ta druhá námahou, nepohodlím a vlastní budoucností. U které z nich je náboženství na správném místě, tedy nad ekonomikou?

Velké dílo obnovy nemůže být vykonáno na dluh, zaplaceno budoucností těch ekonomicky nejslabších. Nehemjáš rázně zjednává nápravu, mimo jiné i vlastním příkladem. Boží lid musí být „lid“, ne shluk vzájemně se

vymezujících individualit.

A čtenář se ve svém 21. století neubrání paralele pro církve. Paralele pro velká díla obnovy a budování, po kterých toužíme a na kterých se jako součást církve podílíme dnes, ve svých sborech, farnostech, společenstvích. Obnovujeme a budujeme spolu, či jen vedle sebe? Je v našich životech, postojích a přístupech náboženství nad ekonomikou, nebo ekonomika nad náboženstvím? Vzniká naše dílo na dluh, zapláceno budoucností nejslabších? Nenechme se splést proměnou společnosti, v níž se dnes většinou neživoří, v níž se i chudoba vesměs civilizovala. Čas a prostředky, které investuješ do obnovy a budování pomyslných hradeb svého společenství proti sanbalatům, tóbijášům, liškám a hadům, pro ty, kdo jsou uvnitř i pro ty, kdo jsou venku, dáváš možná z nadbytku, zatímco jiný vedle tebe z nedostatku. Co tobě nebude pouze přebývat, bude jemu třeba i chybět. Stojí za to otvírat oči, nepřehlížet různost existenčních situací, v nichž vedle sebe pracujeme – a být připraveni nabídnout pomocnou ruku, otevřít peněženku, vykonat dílo obnovy a budování nejen tam, kde se drolí kameny, ale i tam, kde tvůj spolustavitel bojuje o existenci. Jen tak mohou mít ty hradby smysl.

Těším se na vás příště!

Váš Trabant

283. O VRÁNÁCH, DO KTERÝCH SE KLOVE A RADOSTI POD ŠIRÁKEM (Neh 6-7 a Neh 8)

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLY 6 a 7 (STARÝ ZÁKON)

Jak se dílo obnovy hradeb blíží ke konci, přináší s sebou blížící se příslib budoucího bezpečí a dlouhodobé udržitelnosti pozice judských navrátilců v zemi, kam se vrátili. To způsobuje rostoucí paniku těch okolo, kdo k navrátilcům nepatří a mají v zemi své zájmy a své bohy. Cítí se ohroženi – a provádějí jedno opatření za druhým, aby dílo obnovy hradeb a judského náboženství zastavili. Nemohou otevřeně vystoupit proti vůli perského krále, a tak se jejich úsilí nesoustředí na celek, ale na detail – ten detail, který je z jejich pohledu nejvýznamnější. Na Nehemjáše. Ten, kdo stojí v čele, kdo motivuje a organizuje, bývá tím, na kom se ostatní orientují, tehdy i dnes. Jeho odstraněním vzniká přechodná dezorientace, krátký chaos, příležitost k ovlivnění situace ve prospěch těch, kdo jsou připraveni, ať uvnitř, nebo venku. A tak Nehemjáš čelí ohrožení, úkladům, intrikám. Jedna nástraha stíhá druhou, a úklady přicházejí nejen zvenčí, ale i zevnitř, protože využít je třeba všechny možnosti

a každý, kdo stojí v čele má dost nepřátel i mezi vlastními. Jenže Nehemjáš všem intrikám odolá, včas je rozpozná, protože s Nehemjášem a za Nehemjášem stojí judský Bůh.

Když začneš obnovovat své hradby, hradby svého vztahu s Nehemjášovým Bohem, začneš se vymykat z toho, co je normální, myslet jinak, jednat jinak – a tvé dosavadní okolí to nutně vyhodnotí jako ohrožení, protože lidské společenství vyžaduje homogenitu, stádoovitost, standardizovanost – a bílé vrány jsou v jeho očích mnohem větší vyvrhelové, než černé ovce (s těmi lze občas sympatizovat). Když se pustíš do obnovy hradeb svého vztahu s Bohem, je zcela samozřejmé, že začneš čelit útokům, úkladům, intrikám. A nejen zvenčí, ale i zevnitř: ve vlastní rodině, ve vlastním církevním společenství, v nejbližším okolí. A argumenty, které tě mají zviklat a vrátit zpět, budou rozumné. Ono budování vztahu s Nehemjášovým Bohem v Hadově světě však mění pojmy: čemu ostatní říkají realita a rozumnost, ono nazývá iluzí a bláznovstvím; co ostatní mají za iluzi a bláznovství, ono vidí jako realitu a rozumnost. A tak buď připraven dívat se jako Nehemjáš očima, které počítají s tvým Bohem a nechají si Jím seřizovat optiku a zaostřovat zrak. Svým Bohem si nech zpochybnit náhled na realitu a rozumnost, kterou máš před očima, kam ti ji staví tví nepřátelé a možná i přátelé a kterou čteš z kulís situací kolem tebe. Jen tak dostavíš hradby.

Sedmá kapitola knihy Nehemjáš, která následuje po šesté

kapitole plné úkladů, je pro dnešního čtenáře tak trochu odpočinková – jména v ní uvedená mu již nic neříkají. Dodnes z ní ovšem zaznívá důraz na prevenci – včasným rozlišením kdo je kdo, kdo je venku a kdo je uvnitř, kdo je s námi a kdo proti nám, si lze ušetřit budoucí problémy. Jen to tehdy měli možná snazší, než my dnes. Přesto bychom neměli rezignovat ani na otevřenost vůči všem, kdo přicházejí do otevřených bran našich církevních společenství, ani na rozlišování, s kým spolupracovat a koho pouze nechat, aby se (možná zatím) jen díval. Vždyť všem venku i všem uvnitř jde o hodně, zřejmě o všechno – a to klade důraz na zodpovědnost.

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLA 8 (STARÝ ZÁKON)

Po dokončení díla následuje slavnost, náboženská oslava, sestávající ze čtení starozákonních svitků a společných modliteb. Neslaví se v chrámu, způsob této slavnostní bohoslužby pod širým nebem je spíše synagogální, podobá se dnešním bohoslužbám s kázáním, písněmi a modlitbami. Velké věci prožívané v posledních generacích (zajetí a návrat z něj) přinesly do náboženského života změny, z nichž dodnes čerpáme svou bohoslužebnou tradici. Třebaže chrám byl po návratu ze zajetí obnoven a obětní systém restartován,

shromažďování kolem Slova, písní a modliteb už vždy bude vedle chrámu a zvířecích obětí stát jako alternativa, byť zprvu hlavně jako „z nouze ctnost“, jako „popelka“.

Slyšení Zákona vede tehdejší posluchače, stavitele hradeb, k lítosti. Jde ovšem o slavnost k dokončení díla, k dokončení opravy. Minulé věci jsou zapomenuty, judský Bůh se projevil jako ochránce, který navrátilce neodmítl, nepřehlédl, nezavrhl, nýbrž přikryl, podpořil a přijal. Na místě je radost, ne pláč. A lidé to pochopili, radostná bohoslužba pokračuje slavností stánků, připomínkou někdejšího pobytu na poušti po slavném odchodu z Egypta. Navrátilci z Babylóna si připomínají první zajetí, které před staletími opustili, když se svým Bohem přemohli egyptské náboženství a mořem prošli z otroctví do svobody, která občas chutnala hořce. Bůh, kterému uvěřili, Bůh, který je s nimi ve znovuopevněném Jeruzalémě, je Bohem, který vyvádí a přivádí, který dává svobodu i přesto, že s ní často z jeho pohledu naložíme hořce.

I mne a tebe ten Ezdrášův a Nehemjášův Bůh vyvedl a přivedl a dal nám novou budoucnost. Utři si slzy, rozlité mléko minulých ztrát zpět do džbánu nesebereš – a tvůj Bůh ti naplnil džbán novým. Hradby stojí, život pokračuje, radostně se přimkni k Bohu, který ti znovu a znovu dává svobodu – i když jemu i tobě tvá svoboda občas přináší slzy, jizvy a bolest – přesto ti ji znovu a znovu dává s nadějí, že

svou svobodu využiješ k důvěře, ke spoléhání na Něj.

Těším se na vás příště!

Váš Trabant

284. O NÁVRATECH DOKUD A VZTAHU BEZ VITRÍNY (Neh 9-10 a Neh 11-13)

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLY 9 a 10 (STARÝ ZÁKON)

Slavnost, svátek stánků, kterým končila předchozí kapitola, poskytl čas k přemýšlení, čas k usebrání. To je výhodou takových svátků – přinášejí volno od všední práce, darují čas a umožňují zvednout oči od holé existence ke skutečnému bytí – od „mám“ ke „jsem“. Dodnes dvakrát ročně (v období Vánoc a Velikonoc) a jednou týdně (v tzv. „dni odpočinku“) dostáváme darem čas k zastavení se, k usebrání, k rekapitulaci, k bilancování, k přemýšlení, kdo jsem, odkud a kam jdu, zda ve vztahu k Bohu skutečně „jsem“ (prožívám) nebo zda v něm jen „existuji“ (přežívám). Nehemjášovy současníky vedla slavnost stánků k bilancování, které hned po jejím skončení přineslo jako výsledek nové přimknutí se k judskému Bohu.

A tak v deváté kapitole čteme bilanční historii vztahu Hospodina s jeho lidem, od Abrahama až do tehdejší současnosti. Čteme o neustálém Božím volání do vztahu a neustálém lidském selhávání. Na každé selhání odpovídá Bůh

slitováním, záchranou z důsledků, do kterých lid svým selháním zabředl. A tato bilance, tento výsledek volného času využitého k usebrání a přemýšlení, vede lid kolem Nehemjáše k novému rozhodnutí, k obnově smlouvy, kterou porušili. V desáté kapitole vyjadřují touhu dát věci do pořádku, znovu se přimknout k judskému Bohu: být důslední v rodinných svazcích, vrátit se k odpočinku v den, který Bůh k odpočinku vyhradil, začít znovu uplatňovat milosrdenství k bližním (každý sedmý rok budou exekutoři bez práce), vrátit se k odvodům desátého dílu příjmu na personální náklady bohoslužebného systému a k štědrosti v darech na jeho provoz. O tom všem je slavnostně sepsána a stvrzena smlouva – jednostranně, protože Bůh svou smlouvu s Abrahamem a jeho potomky nikdy neporušil, stále ji plní.

V životě se stává, že člověk tak dlouho jen „existuje“, až jej ten důraz na pouhou existenci odvede daleko od „bytí“, daleko od Boha. V životě se stává, že pod tlakem okolností a v zápase o existenci, v zápase o ekonomické přežití zpanikaříme, začneme se starat jen o sebe; s pohledem upřeným pod nohy jdeme „rovnou za nosem“, místo abychom se vydali směrem, z něhož nás volá Nehemjášův Bůh. Není podstatné, jak dlouho jsi šel podle svého a jak daleko jsi došel; podstatné je rozhodnout se pro návrat, pro změnu směru, pro „obnovu smlouvy“. Nehemjášův Bůh od tvého života nečeká trvalou dokonalost směru postupu a

dosahování standardizovaného výkonu. Nečeká od tebe vůbec žádný výkon – jen důvěru. A důvěra se vrací, jen nedůvěra utíká i poté, co si svůj útěk uvědomila. Nehemjášův Bůh od tebe neočekává, že neodejdeš – ví, jak těžké je „existovat“, „mít“ - a ještě těžší „být“ v Hadově světě. Toužebně si jen přeje, aby ses vrátil, abys nezůstal na útěku. Dokud žijeme, dokud dýcháme, vždycky máme příležitost k návratu. Neodkládej ji. Života i dechu máme jen omezeně, a já ani ty předem nevíme, kolik vlastně.

KNIHA NEHEMJÁŠ, KAPITOLY 11 - 13 (STARÝ ZÁKON)

Hradby jsou dokončeny, město bezpečně osídleno a stává se společenským i duchovním centrem přilehlé oblasti. Judští přesídlenci opět osidlují města a vytvářejí národní komunitu, byť již ne samostatný stát. Tato komunita je společenstvím ustaveným na náboženském základě, a tak tomu bylo i vždy v minulosti, byť navenek kdysi vystupovala jako stát. V seznamech, které čteme v 11. a první části 12. kapitoly si podle uvedených jmen má pozorný a zvědavý čtenář všimnout, že knihy Ezdráš a Nehemjáš, včetně tří závěrečných starozákonních knih Ageus, Zacharjáš a Malachiáš (budeme je číst později) patří tak nějak k sobě – že ten na etapy rozdělený návrat ze zajetí byl jeden proud s několika přítoky.

Závěrečná velká slavnost z 13. kapitoly završuje Nehemjášův „životní projekt“: opevnění Jeruzaléma, stabilizaci poměrů. Nehemjáš sám podniká cestu na perský královský dvůr a pak se vrací zpět. Při návratu nalézá to, co vybuodoval, rozklížené, rozvolněné, erodované tlakem zvenčí a nedůsledností zevnitř. Znovu se zasadí o reformu, nápravu, očistu, znovu věci narovná a vrátí do kolejí. Své poslání splnil, navrátilci mohou znovu říkat zemi, kam se vrátili: „doma“.

Nikdy nemáš vyhráno, odpracováno, hotovo. Žádná stabilizace není trvalá – vždyť žiješ v Hadově světě. Na tvůj vztah s Nehemjášovým Bohem, jakkoliv stabilizovaný, trvale tlačí a dotírá okolní atmosféra, syčivá, agresivně proerozní a prokorozní, narušuje to, cos vybuodoval, prohýbá i pevné nosníky a drolí sebelepší hradby. To opevnění, ten vztah s Bohem, který buduješ, potřebuješ neustále obnovovat, neustále znovu a znovu prožívat – nelze si jej dát do vitríny a jen leštit sklo, je třeba jím pořád, znovu a znovu žít, nahazovat novou maltu do odrolených míst, nahrazovat prohnuté traverzy rovnými a prověřovat, zda zeď, která se ti napohled stále zdá pevná, je stále ještě z kamene, a ne už z bláta. Život s Bohem se neopírá o jednu reformu, o diplom za sklem, ale o permanentní reformaci, o každodenně navazovaný a prožívaný vztah – jen tak přežije.

Těším se na vás příště!

Váš Trabant